

14e jaargang, nr. 3, maart 2021

[inst]

ALLICHT

Licht, architectuur en design

Verlichting van de **thuiswerkplek**

Bij **vakmanschap** hoort normering

Intermenselijke nabijheidzones en OVL

Bij vakmanschap hoort normering

– Door **Trea ten Kate**

Wat doet de Normcommissie Verlichting van NEN, waarom doet zij dat en wat heeft de 'lichtwereld' eraan? Toine Adams, Maarten Geel en Jan Nicolai van de normcommissie vertellen er alles over.

Maarten Geel is secretaris van de Normcommissie Verlichting en houdt bij wat er ten aanzien van verlichting speelt op nationaal en Europees gebied. Toine Adams en Jan Nicolai zitten als intermediair van NSVV in de commissie: Adams op het gebied van outdoor verlichting en Nicolai op het gebied van indoor verlichting.

Totstandkoming van normen

Het doel van de commissie is om een bijdrage te leveren aan bruikbare en actuele normen voor verlichting in verschillende toepassingsgebieden. Als de norm ontstaat uit afspraken tussen alle belanghebbenden, wordt de norm breed gedragen en toepasbaar. Dat betekent dat er compromissen moeten worden gesloten. Adams legt uit: "Gelijkmatigheid van licht is erg belangrijk. Een voorbeeld: Nederland streeft naar een uniformiteit van 40% in een bepaalde verlichtingsklasse, Duitsland wil liever naar 50%, maar Frankrijk vindt 30% beter. Er volgt dan een discussie om uiteindelijk tot een breed gedragen compromis te komen en dan wordt er besloten om 40% in de norm op te nemen. Het is onze taak om de belangen van de BV Nederland te verdedigen op Europees niveau." Geel vult aan: "Normen kunnen ook een hele mooie katalysator voor innovatie zijn. Soms moeten we normen in Nederland overnemen, maar andersom gebeurt het ook: als er in Nederland innovaties en technische ontwikkelingen zijn, kunnen die ook in de norm komen."

Weg naar de norm

Een werkgroep op Europees niveau gaat aan het werk en ontwikkelt een eerste versie van een norm. Die versie

wordt ingediend bij de Normcommissie Verlichting van alle aangesloten landen. Nicolai en Adams nemen dat mee naar de kernteams Indoor en Outdoor van NSVV. De andere leden van de normcommissie gaan daarmee naar hun eigen achterban. De standpunten van de verschillende belanghebbenden wordt in de Normcommissie Verlichting besproken en zo ontstaat er een breed gedragen Nederlands standpunt dat naar Europees niveau gaat. De normcommissie is een belangrijke schakel tussen de praktijk en de gebruiker enerzijds en dat wat er op Europees niveau wordt besloten anderzijds. "Er zijn enkele Nederlandse NEN-publicaties", zegt Nicolai, "maar de meeste zijn toch op Europees niveau vastgesteld en dan is het belangrijk dat de Nederlandse visie daarin ook is meegenomen."

Brede vertegenwoordiging

"Om tot een breed gedragen norm van kwaliteit te komen, is het belangrijk dat mensen met inhoudelijke kennis deelnemen aan de normcommissie", zegt Adams. Geel beaamt dat en voegt daaraan toe: "Wij streven naar een goede afspiegeling van de markt in de Normcommissie Verlichting. In de commissie zitten naast de NSVV ook vertegenwoordigers van onder andere Techniek Nederland en Rijkswaterstaat. Als lid van de normcommissie vertegenwoordig je je eigen achterban, kun je invloed uitoefenen op wat er op Europees niveau gebeurt, je draagt bij aan het creëren van een breed draagvlak en je bent lid van een groot netwerk waar actuele kennis wordt gedeeld." Uiteindelijk draait het allemaal om de eindgebruiker, aldus Nicolai: "In de Scandinavische landen wil men graag warm licht. In de warme Mediterrane landen heeft men voorkeur voor koel licht. Je wilt een goed afgewogen advies geven om te voorkomen dat er een norm komt die voorschrijft dat Nederlandse cafés op de koele Italiaanse manier worden verlicht."

Normen en opleiding

"Bij vakmanschap hoort normering", is de overtuiging van Geel. "Actuele kennis en de laatste stand van techniek en

wetenschap is in de normen vervat. Hoe eerder je mensen in aanraking laat komen met de normen en laat zien hoe het werkt, hoe sneller men inziet dat daar de kern van je beroep in zit.” Adams ziet ook het belang van normen in de lichtopleiding: “In de opleidingen krijg je tabelletjes met getallen aangereikt. Als we de normwereld verbinden met de opleidingen, dan leer je hoe die getallen in de norm zijn gekomen.”

Overtuigend lid van de normcommissie

Nicolai en Adams zetten zich allebei vol overtuiging in voor de Normcommissie Verlichting. “Ik heb idealen en wil graag vechten voor de belangen van de Nederlandse lichtwereld”, zegt Adams. “Maar ik heb ook geleerd dat je bereid moet zijn om compromissen te sluiten als je echt iets wilt bereiken. Ik vind het belangrijk om vanuit de NSVV met mijn kennis en ervaring betrokken te zijn bij het proces van de totstandkoming van normen. De normen die worden vastgesteld op Europees niveau vertalen we naar de Nederlandse praktijk: van de jongste wetenschappelijke onderbouwing tot een norm op Europees niveau naar een Nederlandse norm en publicatie door de NSVV die de markt helpt.” Nicolai wijst erop dat het allemaal draait om de kwaliteit van licht. “Wij steken allemaal uit overtuiging onze tijd en energie in de Normcommissie Verlichting. Ik zet me ervoor in, omdat ik het belangrijk vind dat er een goede kwaliteit licht op de werkplek is, dat is mijn vakgebied. Licht is nog altijd de sluitpost van de begroting, het is het laatste wat moet worden gemonteerd. Ik vind dat het veel eerder als post in de begroting moet worden opgenomen. Ik zie het nog te vaak gebeuren dat er in het lichtplan wat armaturen worden uitgehaald, want ‘dan kost het wat minder’. En als het gebouw of de nieuwe inrichting er eenmaal is, dan komen ze terug en zeggen: ‘Ik heb te weinig licht’. De norm kan een belangrijke rol spelen om te laten zien wat genoeg licht is in elke situatie.”

Wat NEN doet

Goede afspraken over producten, werkwijzen en diensten zijn belangrijk, soms zelfs van levensbelang - denk bijvoorbeeld aan de veiligheid van speelgoed, brandveiligheid of duurzame energie. Breed gedragen afspraken maken internationale handel, innovatie, veiligheid, efficiëntie en duurzaamheid mogelijk. Bij NEN worden die afspraken gemaakt in (inter-) nationale normcommissies en vastgelegd in normen en richtlijnen. Op het gebied van licht is er de Normcommissie Verlichting. Het doel van de normcommissie is om bruikbare en actuele normen te ontwikkelen voor de verlichting in de verschillende toepassingsgebieden. De normen en richtlijnen die daaruit voortkomen, worden door NEN en NSVV gepubliceerd.

Normcommissie zoekt uitbreiding

De Normcommissie Verlichting wil een goede afspiegeling zijn van de hele Nederlandse lichtwereld. De commissie zoekt ontwerpers, architecten en deskundigen uit nichemarkten, zoals lichthinder, licht & gezondheid, licht & visuele beperkingen, licht & natuur.

www.nsvv.nl

www.nen.nl/normcommissie-verlichting